

Complexnummer: 523154

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Warthuizen

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

523155, 523156

Woonplaats

Beuningen Gld

Gemeente

Beuningen

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Waardhuizenstraat 8, 6641 KA te Beuningen Gld

Complexomschrijving

Inleiding

BOERDERIJCOMPLEX aan de Waardhuizenstraat bestaande uit: \t1. T-boerderij \t2. Koetshuis Het voorhuis van de forse T-BOERDERIJ heeft in de loop der tijden verschillende verbouwingen ondergaan. De boerderij heeft een oude, vermoedelijk achttiende-eeuwse kern, maar kreeg haar huidige aanzien door verbouwingen in de negentiende eeuw en in het begin van de twintigste eeuw. Het bedrijfsgedeelte bezit nog vier dekbalkgebinten, waarvan de gebintstijlen zeer hoog zijn doorgetrokken. Op deze gebinten staan weer kapegbinten. De gebinten bezitten telmerken in de vorm van gehakte streepjes (I, II, III, IIII) aan de oostzijde en in de vorm van met de guts gemaakte rondjes aan de westzijde (o, oo, ooo, oooo), waardoor het verschil tussen links en rechts ook was gemarkeerd. Men begon te tellen vanuit het noorden. Deze eiken gebinten zullen gezien het gehanteerde telmerkensysteem dateren uit de 18de eeuw. Mogelijk zijn de zijmuren van het bedrijfsgedeelte ook nog 18de eeuws. Uit de 18de eeuw kan ook nog de spoelkeuken met het er boven gelegen vertrek aan de westzijde achter het voorhuis dateren. Het keukengedeelte aan de oostzijde kan mogelijk nog uit de 19de eeuw dateren. Het achterste gedeelte van de grote kamer aan de westzijde van het voorhuis werd waarschijnlijk tegelijkertijd met de bouw van de spoelkeuken met bovenkamer voorzien van een gang, waardoor de ingang in de westgevel kwam te liggen. Vanuit deze gang was toen de voorkamer, de kamer boven de spoelkeuken, de toenmalige keuken in de oorspronkelijke stenen kamer en het trappenhuis toegankelijk. Hierop wijzen onder meer de deurkozijnen met identieke profileringen (18de eeuws van karakter) in deze gang. Bij een opknapbeurt in 1913 werd het voorhuis voorzien van een klampmuur, uitgevoerd in baksteen met gepleisterde speklagen en grote vensters met 6-ruits schuiframen. De ingangspartij kreeg een portiek met bakstenen trap. De gang werd in deze periode doorgetrokken in het stenen kamer gedeelte, om verbinding te geven met de erachter gelegen grote keuken. De kap van het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorhuis werd toen ook gewijzigd, waarbij echter twee oude nokspanten (eiken) werden hergebruikt. Het bedrijfsgedeelte kreeg toen een nieuwe (de huidige) pleisterlaag met schijnvoegen, terwijl de deel- en staldeuren van segmentbogen werden voorzien. Deze deuren hadden daarvoor slechts eenvoudige rechthoekige kozijnen, zoals een foto uit 1910 laat zien. Het bedrijfsgedeelte was daarvoor gewoon wit gepleisterd. Het KOETSHUIS met vergelijkbare gevelbehandeling en detaillering als het bedrijfsgedeelte moet kort na 1913 tot stand zijn gekomen. Het haaks hierop geplaatste bouwdeel (varkensschuur) aan de oostzijde is jonger. Op het achtererf bevond zich oorspronkelijk een tabaksschuur die reeds op de oudste kadastrale kaart uit 1820 staat aangegeven. Het complex was in die tijd nog omgeven door een rechthoekig verlopende watersingel. De tabaksschuur stond met de nok noord-zuid gericht evenals het achterhuis van de boerderij zelf. Ten westen van deze schuur stond in die periode nog op het erf een dwars ten opzichte van de schuur geplaatst arbeidershuis. Het arbeidershuis is waarschijnlijk rond de eeuwwisseling gesloopt (volgens een koopcontract uit 1897 bestond het huisje toen nog!). De tabaksschuur werd gesloopt in 1910 en werd vervangen door een nieuwe schuur, die met de nok in de oost-west richting werd geplaatst. Deze schuur brandde vervolgens in 1970 af.

Waardering

COMPLEX van T-BOERDERIJ en KOETSHUIS

-\tVan architectuurhistorische waarde als gaaf en goed voorbeeld van een boerderijcomplex bestaande uit een zeer monumentaal opgezette, historisch gegroeide T-boerderij en een koetshuis uit 1913. De gebouwen bezitten onderling hoge ensemblewaarden en geven een goed beeld van een aanzienlijke boerderij aan het begin van de twintigste eeuw.

-\tVan stedenbouwkundige / situatieve waarde als een complex dat door haar zeer markante, kloeke opzet, in combinatie met de nog zeer landelijke ligging ten noorden van het gemeentehuis zeer sterk het beeld van de omgeving bepaalt. De boerderij met koetshuis staat gericht met de achtergevel naar de Waardhuizenstraat, de reden waarom ook het gevelwerk van het bedrijfsgedeelte met zorg is uitgevoerd en een opvallend element vormt vanuit de Waardhuizenstraat gezien. Deze straat doorkruist een zeer oud buitengebied van Beuningen, richting Waaldijk, met zeer oude huisplaatsen, waarvan deze ongetwijfeld de meest waardevolle en meest markante bebouwing bezit, van belang voor het historische beeld ter plaatse.

-\tVan sociaal-economische / cultuurhistorische waarde als een boerderij die is gelegen op een boerenplaats, door documenten en oude kaarten bekend geworden als "Warthuizen", een terrein met een al zeer oude historie. Deze boerenplaats behoort samen met andere al zeer oude plaatsen tot het geheel waaruit het dorp Beuningen groeide. Het huidige huis is blijkens een recent uitgevoerd globaal onderzoek tot stand gekomen in diverse fasen, vanaf de late middeleeuwen tot aan de vroege 20ste eeuw, waarin uiteindelijk de buitengevels hun huidige uiterlijk kregen. Het huis onderstreept de ouderdom van deze boerenplaats, welke ook in archeologisch opzicht van grote waarde is.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 523155

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82868/100

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Beuningen Gld	Beuningen	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Beuningen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Beuningen	F			1097

*Omschrijving***

Omschrijving

De forse T-BOERDERIJ heeft een voorhuis op rechthoekige plattegrond met onderkeldering en zolderverdieping. Het voorhuis heeft een zadeldak met grote wolfeinden boven de zijgevels, gedekt met riet. Op de nok van het dak staat een schoorsteen. Direct op het voorhuis sluiten aan de achterzijde aan weerszijden, twee ten opzichte van het bedrijfsgedeelte verhoogde uitbouwen aan onder een lessenaarsdak. In het gedeelte naast de linker zijgevel van het voorhuis bevinden zich onder een spoelkelder en daarboven een kamer. In het deel dat aansluit op de rechter zijgevel, dat minder hoog is opgetrokken, bevindt zich onder andere een grote keuken en daarboven de meidenkamer en een knechtenkamer (die oorspronkelijk vanuit de deel via een trap bereikbaar was). Deze kamers bevinden zich direct onder het met riet gedekte zadeldak. De linker kamer kreeg later een met riet overdekte dakkapel. Het grote bedrijfsgedeelte met gepleisterde gevels heeft een steil, met riet gedekt zadeldak met wolfeind boven de achtergevel. De buitengevels uit 1913 van het voorhuis bezitten een hoge gepleisterde plint en zijn gemetseld in baksteen in kruisverband (halfsteens klampmuur!) met gepleisterde speklagen. In de voorgevel bevinden zich drie kelderlichten, waarvan de gemetselde strekken met getoogde onderzijden boven plintniveau uitsteken. De VOORGEVEL bezit verder drie grote vensters, afgesloten door strekken met getoogde onderzijden en aan de bovenzijde een iets hoger middengedeelte, waarboven de bovenzijde van de gepleisterde sluitsteen weer uitsteekt. De strekken hebben verder gepleisterde geboortestenen en een gepleisterde boogtrommel. De vensteropeningen bevatten geprofileerde kozijnen met brede 6-ruits schuiframen en persiennes. De zolderverdieping heeft drie vensters in de voorgevel met oudere kozijnen, waarvan de linker twee 4-ruits stolpramen bevatten en het rechter venster een 4-ruits schuifraam. De LINKER ZIJGEVEL heeft rechts weer een groot dito venster met 6-ruits schuifraam met luiken met vlakke panelen en persienne in het bovendeel en links een deurportiek met bakstenen trap ervoor. Het portiek heeft eenzelfde strek als de vensters van de voorgevel en een gepleisterd kalf, waarop twee bakstenen dammen zijn geplaatst die verbonden zijn met de boogvormige onderzijde van de strek.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In het portiek is een fraaie neorenaissance paneeldeur geplaatst, met gietijzeren roosters voor de gekoppelde ramen en een bovenlicht met een breed middenraam en aan weerszijden twee hoekruitjes. In de topgevel van deze gevel bevinden zich twee vensters met 6-ruits schuiframen. Deze ramen zijn weer van een ander type dan de ramen in de grote vensters onder. In de RECHTER ZIJGEVEL bevindt zich in de eerste bouwlaag slechts geheel rechts een klein venstertje (van het privaat) met een 4-ruits schuifraam. In de topgevel bevinden zich twee vensters met 4-ruits stolpramen. Tussenleden: De LINKER ZIJGEVEL van het achterhuis bezit direct aansluitend op het voorhuis een verhoogd gedeelte met bakstenen klampmuur met speklagen uit 1913, met links onder een venstertje met strek met getoogde onderzijde, en 4-ruits stolpraam, dat de plint doorbreekt. Achter dit raam bevindt zich een spoelkelder. De kamer daarboven heeft in de gevel een venster met 6-ruits schuifraam met luiken met panelen en persiennes bovenin, afgesloten door een rollaag. Deze uitbouw heeft een met pannen gedekt lessenaarsdak. Op de RECHTER ZIJGEVEL van het voorhuis sluit een tussenlid aan met in het linker gedeelte (waarachter de eetkamer is gelegen) een uit 1913 bestaande klampmuur, die een voortzetting vormt van de zijgevel van het voorhuis. Dit gedeelte heeft een venster met 6-ruits schuifraam en opgeklampte luiken afgesloten door een strek met getoogde onderzijde. Op de scheiding van de eetkamer en de keuken sluit haaks op dit tussenlid een muur met segmentboogdoorgang aan, die de boerderij verbindt met het ernaast gelegen koetshuis. Het keukengedeelte heeft een gepleisterde afwerking met schijnvoegen, zoals het achterhuis. In deze gevel bevindt zich een kozijn, afgesloten door een segmentboog, met een opgeklampte deur van kraaldelen en een bovenlicht. Rechts naast de deur bevindt zich nog een hoog geplaatst stalvenstertje met gietijzeren 4-ruits raam met cirkeltje in het centrum, van waaruit vier korenaren uitstralen. Achterhuis: De LINKER ZIJGEVEL van het bedrijfsgedeelte heeft geheel rechts een uit de jaren '50 van de 20ste eeuw daterend deurtje, dat toegang geeft tot de spoelkelder. De gevel van het bedrijfsgedeelte heeft een gepleisterde afwerking met schijnvoegen en drie door toogjes afgesloten stalvensters met gietijzeren 4-ruits raampjes met een cirkeltje in het centrum, van waaruit vier korenaren uitstralen. De toogjes en lekdorpels zijn uitgevoerd in rood geschilderde baksteen met wit geschilderde voegen. De RECHTER ZIJGEVEL heeft eveneens drie stalvensters met dito togen en lekdorpels en gietijzeren getoogde 9-ruits stalramen. De ACHTERGEVEL van het bedrijfsgedeelte heeft een symmetrische indeling, ook afgewerkt met een pleisterlaag met schijnvoegen. In de middenas bevinden zich de grote deeldeuren afgesloten door een bakstenen segmentboog. De deeldeuren met stiepel zijn opgeklampt. De linker deurvleugel heeft een klinket. Aan weerszijden van de deeldeuren bevindt zich een getoogd stalvenstertje met gietijzeren 9-ruits raam. Op de beide hoeken bevindt zich een door een bakstenen segmentboog afgesloten staldeur (opgeklampt). Boven de deeldeuren bevindt zich een door een bakstenen segmentboog afgesloten hooiluik. De schuine gevelbeëindigingen sluiten af met houten knelplanken met een ojiefvormige afsluiting onder. In het INTERIEUR bevindt zich onder meer in de westelijke voorkamer en de gang daarachter de oude zeer zware, omtimmerde moerbalk, voorzien van sierlijke beschilderingen, bestaande uit bladranken, een honden- en koeienkop, gedateerd 1897. De deuren in de gang met hun houtimitatie en sjabloonschilderingen dateren uit dezelfde periode. In het huis bevinden zich nog meer sjabloonschilderingen op vloeren en wanden uit verschillende perioden.

Waardering T-BOERDERIJ uit ca. 1850 met zeer oude kern

-\tVan architectuurhistorische waarde als een zeer monumentaal opgezette forse boerderij, welke een zeer goed voorbeeld is van een grote, al zeer oude T-boerderij, welke door een ommetseling een vroeg 20ste eeuws statig uiterlijk heeft gekregen.

De boerderij heeft een zeer hoge bouwhistorische waarde. Uit een eerste onderzoek bleek dat het voorhuis nog een laat middeleeuwse kern bezit, welke in de 17de eeuw werd uitgelegd, dan wel deels vernieuwd. Ook de houtconstructie van het achterhuis dateert in ieder geval uit de 18de eeuw. Ook de verdere zeer interessante bouwgeschiedenis is nog zeer goed afleesbaar aan het gebouw. Oude akten ondersteunen de geschiedenis. Het huis heeft diverse waardevolle onderdelen, waaronder de middeleeuwse en 17de eeuwse kelders

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

en de beschilderde moerbalk (1897) in de linker voorkamer om enige opvallende details te noemen.

-\tVan stedenbouwkundige / situatieve waarde als hoofdonderdeel van het complex dat door haar zeer markante, kloeke opzet, in combinatie met de nog zeer landelijke ligging ten noorden van het gemeentehuis zeer sterk het beeld van de omgeving bepaalt. De boerderij met koetshuis staat gericht met de achtergevel naar de Waardhuizenstraat, de reden waarom ook het gevelwerk van het bedrijfsgebouwe met zorg is uitgevoerd en een opvallend element vormt vanuit de Waardhuizenstraat gezien. Deze straat doorkruist al een zeer oud buitengebied van Beuningen, richting Waaldijk, met al zeer oude huisplaatsen, waarvan deze ongetwijfeld de meest waardevolle en meest markante bebouwing bezit, van belang voor het historische beeld ter plaatse.

-\tVan sociaal-economische / cultuurhistorische waarde als hoofdonderdeel van het boerderijcomplex dat is gelegen op een boerenplaats, door documenten en oude kaarten bekend geworden als "Warthuizen", een terrein met een al zeer oude historie. Deze boerenplaats behoort samen met andere al zeer oude huisplaatsen tot het geheel waaruit het dorp Beuningen groeide. Het huidige huis is blijkens een recent uitgevoerd globaal onderzoek tot stand gekomen in diverse fasen, vanaf de late middeleeuwen tot aan de vroege 20ste eeuw, waarin uiteindelijk de buitengevels hun huidige uiterlijk kregen. Het huis onderstreept de ouderdom van deze boerenplaats, die ook in archeologisch opzicht van grote waarde is.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 523156

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82868/113

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Beuningen Gld	Beuningen	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Beuningen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Beuningen	F			1097

*Omschrijving***

Omschrijving

Het uit de periode na 1910-1915 daterende KOETSHUIS met daarin een bakhuis heeft een rechthoekige plattegrond, één bouwlaag met een zadeldak met overstek met windveren. Het overstek boven de voorgevel heeft een makelaar en haanhout. Het dak is gedekt met gesmoorde oud Hollandse pannen. De gevels zijn gepleisterd met eveneens een schijnvoegenafwerking. De voorgevel is gepleisterd. De VOORGEVEL heeft links een getoogd venster met gietijzeren getoogd veel-ruits raam. Rechts van het midden bevindt zich een klein rechthoekig venstertje met strek en geheel rechts een getoogd stalvenstertje van het zelfde type als in de linker zijgevel van het achterhuis van de boerderij. In de topgevel bevinden zich ook weer twee dito stalvensters.

De LINKER ZIJGEVEL heeft geheel rechts direct na de aansluiting van het dwarsmuurtje tussen de boerderij en koetshuis een deurkozijn met kraalprofiel en opgeklampte deur. Links naast deze deuropening bevindt zich een venster, afgesloten door een segmentboog met rood geschilderde baksteen met witte voegen en een 4-ruits schuifraam met opgeklampte luiken. Deze gevel bevat verder twee getoogde stalvensters, van hetzelfde type als in de linker zijgevel van het achterhuis van de boerderij (zie aldaar). De ACHTERGEVEL heeft een a-symmetrische indeling met rechts een brede, nog originele bedrijfsdeuropening, afgesloten door een segmentboog met opgeklampte bedrijfsdeuren. Links daarvan bevindt zich een later ingebroken, smallere en iets lagere bedrijfsdeuropening, eveneens afgesloten door een segmentboog met dito deuren. Links daarnaast een getoogd stalvenster met 9-ruits raam. In de topgevel bevindt zich een getoogd luik. Links bevindt zich een jongere, oorspronkelijk vrijstaande varkensschuur met gepleisterde muren en een met pannen gedekt zadeldak.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

KOETSHUIS

-\tVan architectuurhistorische waarde als gaaf en goed voorbeeld van een agrarisch bijgebouw, in casu een koetshuis op een boerenerf, die een herkenbare hoofdvorm bezit en een verzorgde detaillering, karakteristiek voor de bouwtijd (1913). In samenhang met het hoofdgebouw is er sprake van een hoge ensemblewerking.

-\tVan stedenbouwkundige / situatieve waarde als onderdeel van het complex dat door haar zeer markante, kloeke opzet, in combinatie met de nog zeer landelijke ligging ten noorden van het gemeentehuis zeer sterk het beeld van de omgeving bepaalt. De boerderij met koetshuis staat gericht met de achtergevel naar de Waardhuizenstraat, de reden waarom ook het gevelwerk van het bedrijfsgebouwe met zorg is uitgevoerd en een opvallend element vormt vanuit de Waardhuizenstraat gezien. Deze straat doorkruist al een zeer oud buitengebied van Beuningen, richting Waaldijk, met al zeer oude huisplaatsen, waarvan deze ongetwijfeld de meest waardevolle en meest markante bebouwing bezit, van belang voor het historische beeld ter plaatse.

-\tVan sociaal-economische / cultuurhistorische waarde als onderdeel van een boerderij die is gelegen op een boerenplaats, door documenten en oude kaarten bekend geworden als "Warthuizen", een terrein met een al zeer oude historie. Deze boerenplaats behoort samen met andere al zeer oude huisplaatsen tot het geheel waaruit het dorp Beuningen groeide. Het huidige complex is blijkens een recent uitgevoerd globaal onderzoek tot stand gekomen in diverse fasen, vanaf de late middeleeuwen tot aan de vroege 20ste eeuw, waarin uiteindelijk de buitengevels hun huidige uiterlijk kregen. Het huis onderstreept de ouderdom van deze boerenplaats, welke ongetwijfeld ook in archeologisch opzicht van grote waarde zal zijn.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

Koetshuis (G)